

Phân tích công tác chuẩn bị đầu tư của các dự án tại ban quản lý dự án đầu tư xây dựng khu vực thị xã Tân Châu, tỉnh An Giang

Analysis of investment preparation work of projects at the investment and construction project management unit of Tan Chau town area, An Giang province

ThS. Lê Thế Anh^{1,*}

¹ Ban Quản lý dự án Đầu tư Xây dựng Khu vực thị xã Tân Châu, tỉnh An Giang

*Tác giả liên hệ: theanhtct7@gmail.com

■Nhận bài: 18/08/2024 ■Sửa bài: 27/09/2024 ■Duyệt đăng: 02/12/2024

TÓM TẮT

Trong toàn bộ vòng đời của dự án, kể từ khi xác định chủ trương đầu tư, chuẩn bị đầu tư, ra quyết định đầu tư cho đến khi kết thúc xây dựng đưa dự án vào khai thác sử dụng, có rất nhiều yếu tố có thể tác động trực tiếp hay gián tiếp đến dự án. Công tác chuẩn bị đầu tư là công việc thực hiện đầu tiên, đóng vai trò quyết định cho chất lượng và tiến độ thực hiện dự án. Thời gian qua, tại BQLDA khu vực thị xã Tân Châu, tỉnh An Giang công tác chuẩn bị đầu tư của các dự án tại ban có nhiều vấn đề gây ảnh hưởng đến chất lượng của các dự án. Do đó bài báo này tập trung phân tích công tác chuẩn bị đầu tư của các dự án tại ban quản lý dự án đầu tư xây dựng khu vực thị xã Tân Châu, tỉnh An Giang nhằm tìm ra các yếu tố ảnh hưởng từ đó làm cơ sở cho việc đề xuất giải pháp.

Từ khóa: Chuẩn bị đầu tư, dự án, dự án xây dựng, cơ hội đầu tư, vòng đời dự án.

ABSTRACT

Numerous variables may have an impact on a project either directly or indirectly throughout its whole life cycle, from choosing the investment strategy to planning for and making the investment choice to finishing construction and launching the project. The initial step, preparation of the investments, is crucial to the project's quality and advancement. The investment preparation work of the projects at the unit has encountered several issues lately at the Project Management Unit of Tan Chau town, An Giang province, which has affected the projects' quality. In order to identify the influencing elements and provide a foundation for solution proposals, this paper concentrates on analysing the investment preparation work of projects at the investment and construction project management unit of Tan Chau town, An Giang province.

Keywords: investment preparation, project, construction project, the investment choice, life cycle

1. GIỚI THIỆU

Trong những năm gần đây, cùng với sự vận động và phát triển của nền kinh tế ở nước ta ngành xây dựng được chú trọng đầu tư phát triển, đặt biệt là đầu tư vào các công trình giao thông, hạ tầng kỹ thuật, công trình dân dụng... Các dự án đóng vai trò quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế xã hội tại các địa phương trong cả nước, làm cơ sở thúc đẩy

các ngành nghề hội nhập quốc tế được mạnh mẽ hơn. Đầu tư xây dựng cơ bản là lĩnh vực quan trọng, gồm nhiều chủ thể tham gia và liên quan đến nhiều mặt của xã hội. Cho nên hoạt động này bị quản lý và quy định bởi nhiều văn bản quy phạm pháp luật của nhiều Bộ ngành. Luật số 62/2020/QH14 ngày 17/06/2020 tại Khoản 3 Điều 7 có quy định giao BQLDA đầu tư xây dựng khu vực làm chủ đầu tư các dự án

đầu tư công [1,2]. Do đó, công tác quản lý dự án tại các BQLDA đầu tư xây dựng khu vực đòi hỏi phải có sự chuyên nghiệp hơn.

Trong toàn bộ vòng đời của dự án, kể từ khi xác định chủ trương đầu tư, chuẩn bị đầu tư, ra quyết định đầu tư cho đến khi kết thúc xây dựng đưa dự án vào khai thác sử dụng, có rất nhiều yếu tố có thể tác động trực tiếp hay gián tiếp đến dự án. Công tác quản lý dự án sẽ đi theo từ khi bắt đầu dự án đến khi kết thúc dự án, có vai trò quan trọng, ảnh hưởng trực tiếp tới chất lượng và tiến độ thực hiện dự án xây dựng nhưng hiện nay vẫn còn nhiều vấn đề như: thiếu sự quản lý, phối hợp không chặt chẽ giữa các đơn vị liên quan, các quy định còn chồng chéo, không đồng bộ, vấn đề về trao đổi giữa nhiều bên dễ bị sai lệch thông tin, các công cụ và quy trình hiện tại không tập trung hỗ trợ công việc phối hợp, thay đổi thiết kế nhiều lần dẫn đến lỗi ở các giai đoạn tiếp theo.

Tình trạng nhiều dự án trọng điểm đội vốn làm tăng TMĐT, kéo dài thời gian thực hiện, phải điều chỉnh dự án nhiều lần được phản ánh trong nhiều bài báo và trên các phương tiện thông tin đang diễn ra ngày một nhiều hơn. Tại nhiều tỉnh, thành các dự án đầu tư công phải điều chỉnh, giải ngân vốn chậm, chất lượng công trình, hiệu quả đầu tư chưa đảm bảo còn khá phổ biến. Vấn đề đã được đưa ra trong các cuộc họp giữa các bộ ngành và địa phương, trong đó giai đoạn chuẩn bị dự án là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng đã nêu ở trên cần phải sớm khắc phục và có giải pháp chấn chỉnh.

Giai đoạn chuẩn bị đầu tư gồm các quá trình như: Quá trình khảo sát và tư vấn thiết kế là khâu đầu tiên mà một dự án phải trải qua, quá trình này đóng vai trò quan trọng cho một dự án kết thúc thành công, việc dự án có gặp vấn đề hay phải điều chỉnh nhiều lần phụ thuộc rất lớn vào năng lực của đơn vị thiết kế cũng như khả năng quản lý dự án của chủ đầu tư; Quá trình thẩm tra, thẩm định dự án đầu tư đảm bảo dự án nằm trong khuôn khổ quy định của pháp luật về đầu tư xây dựng. Đây là

một quá trình kiểm tra đánh giá các nội dung cơ bản của dự án một cách độc lập, tách biệt với quá trình soạn thảo, lập dự án. Thẩm định dự án tạo cơ sở vững chắc cho hoạt động đầu tư có hiệu quả. Các ý kiến kết luận rút ra từ quá trình thẩm định là cơ sở để chủ đầu tư, người quyết định đầu tư và các đơn vị liên quan phát hiện ra các vấn đề sai sót từ thẩm định dự án qua đó giúp dự án mang tính chính xác cao hơn.

Đã có nhiều nghiên cứu về các quá trình nêu trên như: Luận văn thạc sĩ của Thái Thảo Nguyên với đề tài “Nâng cao chất lượng tư vấn thiết kế tại công ty cổ phần tư vấn thiết kế công nghiệp và dân dụng – IDC0” tại Trường Đại học Thủy Lợi [4]. Bài báo trên Tạp chí Xây dựng của tác giả Đỗ Thị Mỹ Dung và Nguyễn Chính Huy “Thực trạng công tác thẩm định thiết kế dự toán các công trình thủy lợi trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp” đăng ngày 11/3/2020 [5]. Bài báo “Một số giải pháp nâng cao năng lực công tác thẩm định thiết kế dự toán các công trình thủy lợi” đăng ngày 11/3/2020 [6]. Bài báo trên Tạp chí Công thương của tác giả Phạm Thị Tình Thương và Bùi Văn Chuyên “Nâng cao năng lực quản lý dự án đầu tư các công trình giao thông tại Việt Nam” đăng ngày 24/8/2022 [7]. Bài viết của tác giả Nguyễn Quốc Toàn và nghiên cứu về quản lý rủi ro trong giai đoạn chuẩn bị dự án (Khảo sát tại BQLDA thành phố Uông Bí, Quảng Ninh đăng năm 2019 [8]. Với lĩnh vực đang nghiên cứu là kỹ thuật xây dựng công trình dân dụng, tôi mong muốn nghiên cứu đề tài nhằm tìm ra nguyên nhân và giải pháp góp phần nâng cao chất lượng quản lý đầu tư xây dựng tại đơn vị tôi đang công tác và làm nội dung tham khảo và nghiên cứu.

Thời gian qua, tại BQLDA khu vực thị xã Tân Châu, tỉnh An Giang có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến công tác chuẩn bị đầu tư có thể kể đến như: Quy hoạch chung Thị xã Tân Châu được phê duyệt từ năm 2017, từ đó đến nay có nhiều dự án đã được xây dựng không còn phù hợp về chủng loại đất như dự án Trường tiểu học Tân Thạnh điểm phụ (Hoà Tân) là đất giáo

dục nhưng phê duyệt là đất ở, lại có trường hợp dự án Trường tiểu học A Vĩnh Hòa điểm chính được phê duyệt quy hoạch là đất giáo dục nhưng phải đầu tư mở rộng thêm diện tích nên cũng không còn đúng quy định về chủng loại đất đã được duyệt, còn có trường hợp điển hình là dự án Chương trình giáo dục phổ thông mới giai đoạn 2021 – 2025 thị xã Tân Châu được đầu tư 26 điểm trường, trong đó có 03 điểm trường không phù hợp quy hoạch về chủng loại đất như trên nên ảnh hưởng toàn bộ dự án phải chờ điều chỉnh quy hoạch mới thực hiện được bước triển khai tiếp theo, gây tình trạng chậm thực hiện dự án. Suất đầu tư của Bộ Xây dựng quy định đối với dự án Trường Trung học cơ sở Vĩnh Xương có tổng số lượng học sinh 1200 học sinh tính theo quy định của Bộ Xây dựng với TMĐT là 46 tỷ đồng nhưng giá trị tính toán thực tế khoản 40 tỷ đồng, còn Trường Trung học cơ sở Phú Lộc có tổng số lượng học sinh 585 học sinh tính theo quy định của Bộ Xây dựng TMĐT là 25 tỷ đồng nhưng giá trị tính toán thực tế khoản 41 tỷ đồng như vậy với quy định về suất đầu tư của Bộ Xây dựng đối với trường học chỉ phù hợp với dự án có quy mô đầu tư xây dựng mới hoàn toàn và không áp dụng được cho dự án có quy mô vừa xây mới và cải tạo nên gặp khó khăn khi xác định chi phí TMĐT làm chậm triển khai công tác CBĐT của dự án và các thủ tục liên quan. Yếu tố từ đơn vị tư vấn khảo sát thiết kế Trường Tiểu học Lê Chánh điểm phụ (Vĩnh Thạnh 1) khi đã bỏ qua bước xác định nguồn gốc đất có diện tích 2.499 m² là đất hiện hữu của trường, dẫn đến việc đo đạc sai diện tích ngoài dự án là 771 m² là đất của công trình lân cận đo thành diện tích 3.270 m² là diện tích của dự án được duyệt gây ra tình trạng diện tích dự án sai so với thực tế nên phải điều chỉnh hồ sơ nhiều lần khi triển khai thực hiện dự án, còn dự án Trường Tiểu học Phú Lộc điểm phụ (Phú Bình) có diện tích thực tế là 2.710 m² nhưng diện tích được duyệt là 2.841 m², qua tìm hiểu nguyên nhân thì do năng lực của đơn vị tư vấn còn yếu kém trong khâu triển khai công tác đo đạc ngoài hiện trường và thể hiện bản vẽ trên máy khi

đội đo đạc của đơn vị tư vấn và đội triển khai bản vẽ không thông tin lẫn nhau dẫn đến hồ sơ thiết kế không đúng thực tế, việc này ảnh hưởng đến công tác triển khai các bước thực hiện đầu tư của dự án. Công tác thẩm tra, thẩm định vẫn còn có khối lượng thừa thiếu khi đã giao thầu và triển khai thi công như Dự án nhà thi đấu thể thao thị xã Tân Châu có phát sinh khối lượng thừa thiếu là trên 01 tỷ đồng, dự án Trụ sở UBND thị xã Tân Châu có phát sinh khối lượng thừa thiếu là trên 375 triệu đồng việc này dẫn đến phát sinh các thủ tục thẩm định, phê duyệt dự toán bổ sung gây mất thời gian của các bên liên quan. Ngoài ra, còn có vấn đề xuất phát từ năng lực của chủ đầu tư khi bố trí nhân sự và sắp xếp cá nhân thực hiện điều hành dự án chưa thật sự phù hợp như cán bộ phối hợp với tư vấn đi khảo sát là 01 người, cán bộ thực hiện thủ tục chuẩn bị đầu tư là 01 người khác nên dễ gây ra khả năng mất thông tin lẫn nhau, dẫn đến sai sót trong khâu kiểm tra hồ sơ ban đầu và hồ sơ khảo sát thiết kế không phù hợp với thực tế.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Những điểm đạt được trong công tác quản lý dự án tại tỉnh An Giang:

Các dự án được thực hiện từ bước lập, thẩm định, phê duyệt chủ trương đầu tư đến công tác tổ chức triển khai thi công xây dựng và quyết toán hoàn thành kết thúc dự án đưa vào khai thác sử dụng được thực hiện theo trình tự thủ tục quy định của Luật Đầu tư công, Luật Đấu thầu, Luật Xây dựng... các Nghị định hướng dẫn thi hành và các văn bản quy định khác liên quan đến ĐTXD.

Kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025 được sự quan tâm, chỉ đạo quyết liệt của Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh và sự ủng hộ của Hội đồng nhân dân tỉnh, từ đó đã tạo nên những thuận lợi trong việc lập, thẩm định, phê duyệt và triển khai thực hiện kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025 nguồn ngân sách nhà nước. Tình hình thực hiện thủ tục đầu tư các dự án đầu tư công về công tác thẩm định, phê duyệt chủ trương đầu tư, phê duyệt dự án, kế hoạch lựa chọn

nhà thầu, lập và giao kế hoạch vốn đầu tư công trên địa bàn tỉnh cơ bản chấp hành đúng và đầy đủ các quy định của pháp luật.

Trong giai đoạn 2021-2025, nguồn vốn ngân sách địa phương bố trí thực hiện 543 dự án (trong đó: 01 dự án nhóm A, 109 dự án nhóm B và 433 dự án nhóm C), nguồn vốn ngân sách trung ương bố trí thực hiện 27 dự án (trong đó: 01 dự án nhóm A, 26 dự án nhóm B).

Ủy ban nhân dân tỉnh kịp thời ban hành và trình Hội đồng nhân dân tỉnh ban hành các văn bản trong lĩnh vực đầu tư công đúng thẩm quyền theo quy định của Luật Đầu tư công và các văn bản hướng dẫn của Trung ương, tạo điều kiện thuận lợi cho các ngành, các cấp tại địa phương thực hiện, góp phần quan trọng vào việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, nhiều dự án sử dụng vốn đầu tư công hoàn thành đã giải quyết những yêu cầu bức thiết trong đời sống KT - XH, cải thiện đời sống nhân dân, tăng cường tiềm lực quốc phòng, an ninh.

2.2. Những điểm tồn tại hạn chế và nguyên nhân trong công tác quản lý dự án tại tỉnh An Giang:

- Công tác giao kế hoạch vốn đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025 đối với 03 Chương trình mục tiêu quốc gia còn chậm; thời gian điều chỉnh kế hoạch vốn năm 2022 chậm so với thời gian quy định.

- Còn có dự án phải điều chỉnh quyết định chủ trương đầu tư nhiều lần, với một số nguyên nhân như:

+ Thay đổi thời gian thực hiện dự án: Trường Trung học phổ thông Huỳnh Thị Hương; Bệnh viện y học cổ truyền, Nâng cấp mở rộng Trường trung cấp nghề Châu Đốc...

+ Thay đổi quy mô dự án: Trường Tiểu học và Trung học cơ sở nội trú Khánh An, Trường Mầm non Phú Mỹ, Trường Trung học phổ thông Nguyễn Bình Khiêm, Đường tỉnh 941 (đoạn nối dài) ...

+ Điều chỉnh tăng TMĐT: Trường trung

học cơ sở Nguyễn Văn Tây, Trường trung học cơ sở Triệu Thị Trinh, Xây dựng, mở rộng khu điều trị nội trú (nội trú 2) Bệnh viện đa khoa Trung tâm An Giang.

Những tồn tại, hạn chế nêu trên xuất phát từ những nguyên nhân sau:

- Do tăng chi phí bồi thường, giải phóng mặt bằng, hỗ trợ tái định cư và tiến độ thực hiện công tác bồi thường kéo dài làm phát sinh chi phí bồi thường, dẫn đến tăng chi phí của dự án và kéo dài thời gian thực hiện dự án.

- Các dự án nhóm B có thời gian thực hiện dài; giá vật tư, trang thiết bị thường xuyên bị biến động, dẫn đến làm tăng TMĐT dự án.

- Do năng lực khảo sát và đánh giá đầu tư của các chủ đầu tư còn hạn chế. Một số dự án khi triển khai thực hiện phát sinh một số hạng mục nhằm đảm bảo công năng và hiệu quả hoạt động của dự án. Đồng thời, khả năng dự kiến sử dụng vốn của các chủ đầu tư bị hạn chế dẫn đến việc đăng ký vốn nhưng không giải ngân hết.

2.3. Tình hình thực hiện công tác quản lý dự án tại thị xã Tân Châu:

Địa phương thị xã Tân Châu hàng năm được phân bổ bao gồm các nguồn vốn như: Vốn đầu tư công ngân sách tỉnh, vốn đầu tư công ngân sách thị xã, vốn chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới... các nguồn vốn sự nghiệp như: vốn sự nghiệp giao thông, sự nghiệp thủy lợi, sự nghiệp giáo dục và vốn do UBND các xã phường làm chủ đầu tư.

Công tác quản lý dự án tại thị xã Tân Châu giao cho BQLDA đầu tư xây dựng khu vực thị xã Tân Châu làm chủ đầu tư các nguồn vốn đầu tư công từ ngân sách tỉnh và ngân sách thị xã, các nguồn vốn còn lại do các đơn vị ban ngành, xã phường làm chủ đầu tư và BQLDA thực hiện điều hành dự án. Nhìn chung, công tác quản lý dự án các công trình do BQLDA đầu tư xây dựng khu vực thị xã hay các đơn vị khác làm chủ đầu tư thì trong quá trình từ khâu lập hồ sơ CBĐT đến khi hoàn thành công trình vẫn còn một số yếu tố ảnh hưởng

đến công tác quản lý dự án có thể kể đến như:

Tư vấn thiết kế: lập hồ sơ báo cáo kinh tế kỹ thuật/dự án: công tác này phụ thuộc nhiều vào quá trình khảo sát địa hình, địa chất.

- Khảo sát địa hình: công tác này đòi hỏi khi thực hiện phải chính xác về mặt số liệu, có quan sát đến điều kiện xung quanh như: dây điện cao thế đi ngang công trình, lộ giới, chỉ giới xây dựng ... Còn nhiều đơn vị tư vấn hiện nay vẫn còn vướng các tình trạng nêu trên.

- Khảo sát địa chất: quá trình khoan cần đúng kỹ thuật, bảo quản mẫu đúng cách và kết quả thí nghiệm đóng vai trò quan trọng khi thiết kế. Hiện nay công tác khoan lấy mẫu và thí nghiệm phần lớn phụ thuộc vào tư vấn khảo sát, chủ đầu tư chưa thể kiểm soát chặt chẽ trong công tác này. Kết quả thí nghiệm địa chất chủ yếu dựa vào đạo đức nghề nghiệp và tính trung thực của các bên liên quan.

- Lập bản vẽ thiết kế: công tác này liên quan đến các cá nhân như kiến trúc sư và kỹ sư kết cấu, kỹ sư điện – nước... việc phối hợp hầu hết các dự án đều gặp phải vấn đề về sai lệch, không khớp, không lường được hết các vấn đề phát sinh trong thiết kế và khi thi công ngoài hiện trường, chất lượng tư vấn thiết kế không đảm bảo yêu cầu phải thay đổi thiết kế nhiều lần trong quá trình thẩm định dự án và thi công xây dựng.

- Lập dự toán công trình: việc lập bản vẽ không chính xác sẽ dẫn đến dự toán không đúng với hồ sơ dự án, dẫn đến phải điều chỉnh vốn và ảnh hưởng đến công tác thanh quyết toán công trình.

Thẩm tra thiết kế - dự toán:

- Các công tác ở trên như: Khảo sát địa hình, địa chất, lập bản vẽ thiết kế, lập dự toán công trình nếu không chính xác sẽ dẫn đến thời gian thẩm tra chậm do phải chỉnh sửa hồ sơ nhiều lần. Trường hợp cá nhân, cơ quan tổ chức thẩm tra không phát hiện sai sót ở khâu khảo sát thiết kế sẽ nảy sinh các vấn đề khi triển khai các bước tiếp theo.

- *Tồn tại trong khâu tư vấn thẩm tra*

nhu: Độ chính xác của công tác thẩm tra chưa đạt chất lượng do hồ sơ dự án chưa đề cập hết các nội dung của một dự án theo quy định về số liệu khảo sát, hiện trạng của dự án, công tác dự báo... Đơn vị thẩm tra cũng chưa tập trung xem xét kỹ các nội dung của dự án và chủ quan tin tưởng hồ sơ do chủ đầu tư cung cấp và sự giám sát của đơn vị tư vấn, chỉ tập trung vào kiểm tra các thủ tục pháp lý. Điều này dẫn tới tình trạng, nhiều dự án được thẩm tra khi đến giai đoạn giao thầu thi công lại phải điều chỉnh thiết kế - dự toán làm tăng TMĐT.

- Một số đơn vị tư vấn thẩm tra còn thiếu tinh thần trách nhiệm, trong thời gian thẩm tra không phát hiện các nội dung không phù hợp, thiếu sót của tư vấn khảo sát thiết kế, dự toán. Khâu đóng dấu thẩm tra không thực hiện kiểm soát hồ sơ dẫn đến còn có nội dung không phù hợp và không thống nhất giữa các bản vẽ và dự toán.

Thẩm định dự án đầu tư:

- Quá trình thẩm định dự án đầu tư phụ thuộc nhiều vào chất lượng của hồ sơ khảo sát, lập thiết kế và công tác thẩm tra thiết kế - dự toán, các thiếu sót trong quá trình thẩm tra cũng là yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng của kết quả thẩm định.

- Do việc phân cấp quản lý trong đầu tư xây dựng nên đơn vị còn phụ thuộc nhiều vào các Sở ngành tỉnh khi trình thẩm định dự án, thẩm định dự toán phát sinh, xử lý kỹ thuật ngoài công trình phải xin chủ trương của đơn vị có thẩm quyền dẫn đến dù nội dung phát sinh có nhỏ vẫn phải làm theo trình tự gây mất thời gian thi công và công tác giải ngân không đúng kế hoạch.

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Những điểm đạt được công tác chuẩn bị đầu tư tại tỉnh An Giang:

Trong thời gian thực hiện đầu tư xây dựng thuộc kế hoạch ĐTC trung hạn giai đoạn 2021 – 2025. Cùng với chỉ đạo của UBND tỉnh An Giang, các Sở ngành đã cùng nhau thực hiện công tác chuẩn bị dự án cũng như hướng dẫn các chủ đầu tư các thủ tục liên quan công tác

chuẩn bị dự án có thể điem qua như: văn bản hướng dẫn xác định chủ đầu tư các dự án đầu tư xây dựng công trình sử dụng vốn ĐTC; văn bản về trình tự, thủ tục lập, thẩm định, phê duyệt CTĐT các dự án trường học, trạm y tế xã, Trung tâm văn hoá, thể thao xã thuộc địa bàn các xã dự kiến xây dựng đạt chuẩn nông thôn mới giai đoạn 2022 – 2025.

3.2. Những điểm tồn tại hạn chế và nguyên nhân ảnh hưởng đến công tác chuẩn bị đầu tư tại tỉnh An Giang:

- Một số dự án đầu tư công trên địa bàn tỉnh vẫn có tình trạng điều chỉnh quyết định CTĐT dự án còn diễn ra nhiều lần, với một số nguyên nhân như: thay đổi thời gian thực hiện dự án, thay đổi quy mô dự án, thay đổi cơ cấu nguồn vốn, điều chỉnh tăng TMĐT, bố trí vốn dự án quá thời gian quy định.

- Công tác xác định chi phí bồi hoàn thực hiện ở giai đoạn chuẩn bị gặp nhiều khó khăn. Nguyên nhân là việc xác định giá đất phải thông qua nhiều đơn vị tư vấn và cơ quan ban ngành nên phải chậm thời gian chuẩn bị, quá trình thực hiện công tác bồi hoàn hay gặp phải tình trạng phải tăng chi phí bồi thường, dẫn đến tăng TMĐT và ảnh hưởng thời gian thực hiện dự án.

- Một số nhà thầu tư vấn còn hạn chế về năng lực, kinh nghiệm, chưa tích cực hợp tác trong quá trình hoàn thiện hồ sơ theo yêu cầu của cơ quan thẩm tra, thẩm định, làm ảnh hưởng chất lượng của hồ sơ sau quá trình chuẩn bị. Một số CĐT còn buông lỏng trong quản lý như: giao cho nhà thầu tư vấn chưa đảm bảo năng lực phù hợp, hay năng lực không đúng với lĩnh vực chuyên ngành, công tác khảo sát địa hình, địa chất phụ thuộc vào số liệu của đơn vị khảo sát. Do năng lực khảo sát và đánh giá đầu tư của các CĐT còn hạn chế, như các dự án có quy mô lớn và phức tạp, một số dự án khi thực hiện còn phát sinh một số hạng mục để đảm bảo công năng và hiệu quả hoạt động của dự án.

- Hồ sơ thiết kế và các hồ sơ có liên quan được thiết lập thường trước thời điểm thi

công khá lâu, khi đến giai đoạn thi công phát sinh về đơn giá và khối lượng theo thời điểm thực tế nên mất rất nhiều thời gian cho các khâu: điều chỉnh thiết kế lại, xin chủ trương điều chỉnh, thực hiện thẩm tra, thẩm định điều chỉnh làm chậm tiến độ dự án và ảnh hưởng đến thời gian của các bên như: nhà thầu thiết kế, đơn vị thẩm tra, cơ quan thẩm định...

- Năm 2022 là năm của biến động về giá vật tư (các loại vật liệu sắt, thép) đến năm 2023 tiếp tục khó khăn về nguồn cung vật tư (các loại như cát san lấp, cát xây dựng, đá các loại). Trong thời gian này có nhiều văn bản được ban hành với nhiều quy định mới về ĐTXD như Nghị định, thông tư nên việc cập nhật các văn bản mới gặp nhiều khó khăn dẫn đến tình trạng các CĐT phải điều chỉnh hồ sơ dự án nhiều lần làm chậm thời gian thực hiện công tác chuẩn bị đầu tư. Các quy định mới từ dịch vụ công yêu cầu thực hiện qua hình thức trực tuyến như: phòng cháy chữa cháy, các văn bản gửi hồ sơ thẩm định, công tác nghiệm thu công trình cũng dần phải thực hiện qua cổng dịch vụ hành chính công. Dẫn đến hồ sơ xây dựng công trình phải điều chỉnh nhiều lần nên việc triển khai ở bước tiếp theo của dự án không đạt theo yêu cầu đặt ra.

3.3. Tình hình thực hiện công tác chuẩn bị đầu tư tại địa phương thị xã Tân Châu:

BQLDA đầu tư xây dựng khu vực thị xã Tân Châu là đơn vị điều hành dự án các công trình thuộc nguồn vốn như: Vốn đầu tư công ngân sách tỉnh, vốn đầu tư công ngân sách thị xã, vốn chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới... các nguồn vốn sự nghiệp như: vốn sự nghiệp giao thông, sự nghiệp thủy lợi, sự nghiệp giáo dục và vốn do UBND các xã phường làm chủ đầu tư. Thời gian qua, công tác chuẩn bị đầu tư vẫn còn một số yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý dự án có thể kể đến như:

- Công tác khảo sát, tư vấn thiết kế: quá trình khảo sát giúp các chủ đầu tư lập báo cáo đề xuất CTĐT, lập hồ sơ BCKTKT, lập báo cáo nghiên cứu khả thi: công tác này phụ thuộc nhiều vào quá trình khảo sát. Công tác

khảo sát địa hình đòi hỏi khi thực hiện phải chính xác về mặt số liệu, có quan sát đến điều kiện xung quanh như: địa hình, địa vật, các công trình lân cận... Khi thực hiện khoan khảo sát địa chất cần đúng kỹ thuật, bảo quản mẫu đúng cách và kết quả thí nghiệm đóng vai trò quan trọng khi thiết kế. Công tác thí nghiệm và số liệu báo cáo địa chất phụ thuộc phần lớn đạo đức nghề nghiệp của đơn vị lập báo cáo. Khi triển khai lập bản vẽ thiết kế việc phối hợp hầu hết các dự án đều gặp phải vấn đề về sai lệch, không khớp, không lường được hết các vấn đề phát sinh trong thiết kế và khi thi công ngoài hiện trường, chất lượng hồ sơ do tư vấn thiết kế lập không đảm bảo yêu cầu theo thực tế nên phải thay đổi thiết kế và thẩm định điều chỉnh dự án nhiều lần. Đối với công tác lập dự toán công trình, việc lập bản vẽ không chính xác sẽ dẫn đến dự toán không đúng với thực tế, hay giữa bản vẽ và dự toán không tương quan và phù hợp sẽ dẫn đến phải phát sinh trong quá trình thi công và điều chỉnh hồ sơ, làm chậm các công việc tiếp theo của dự án. Trong công tác thiết kế, còn chưa tư vấn phù hợp với thực tế công trình, hồ sơ có nhiều chi tiết không phù hợp, chất lượng một số bản vẽ thiết kế thi công còn chưa đạt yêu cầu, dự toán lập thừa thiếu khối lượng, áp sai đơn giá tăng chi phí đầu tư.

- Quá trình thẩm tra dự án đầu tư xây dựng: Các công tác khảo sát địa hình, địa chất, lập bản vẽ thiết kế, lập dự toán công trình nếu không chính xác sẽ dẫn đến thời gian thẩm tra chậm do phải chỉnh sửa hồ sơ nhiều lần. Các đơn vị thẩm tra không phát hiện sai sót ở khâu khảo sát thiết kế sẽ nảy sinh thêm yếu tố rủi ro cho cơ quan thẩm định không phát hiện sai sót tương tự. Đơn vị thẩm tra cũng chưa tập trung xem xét kỹ các nội dung của dự án và chủ quan tin tưởng hồ sơ do chủ đầu tư cung cấp, chỉ tập trung vào kiểm tra các quy định pháp lý. Một số nhà thầu tư vấn thẩm tra chưa có tinh thần trách nhiệm cao, khi thẩm tra không phát hiện ra các sai sót của đơn vị tư vấn thiết kế. Khâu đóng dấu thẩm tra không thực hiện kiểm soát hồ sơ dẫn đến còn có những nội dung không phù hợp và không thống nhất giữa các bản vẽ

và dự toán.

- Quá trình thẩm định dự án: Công tác này phụ thuộc rất lớn vào các quy định pháp luật như Luật xây dựng và các luật liên quan, các nghị định và thông tư hướng dẫn, thời gian vừa qua các văn bản pháp luật liên quan đến quản lý đầu tư xây dựng ban hành thiếu đồng bộ và chồng chéo nhau gây khó khăn cho công tác thẩm định, các hướng dẫn lại không được ban hành kịp thời cụ thể như luật đã ban hành và có hiệu lực nhưng nghị định chưa có cũng chưa biết là có thông tư hướng dẫn nghị định hay không, còn có sự thiếu đồng bộ giữa luật và nghị định hoặc giữa nghị định và thông tư hay với các văn bản quy định khác còn chưa rõ ràng, còn xuất hiện nhiều khoản trống làm các cơ quan thẩm định gặp nhiều lúng túng trong công tác. Việc áp dụng số hoá bằng hình thức dịch vụ công mặc dù đã giảm được nhiều hạn chế nhưng cũng phần nào còn gặp nhiều trường hợp như: thời gian nhận từ trung tâm hành chính công đến cán bộ thẩm định cũng mất một khoản thời gian nhất định và các chủ đầu tư cũng không biết cá nhân nào thẩm định trực tiếp hồ sơ của mình nên không thể giao tiếp và phối hợp nhanh chóng. Đội ngũ cán bộ thẩm định số lượng ít nhưng phụ trách nhiều dự án và còn kiêm nhiệm thêm công tác quản lý nhà nước về xây dựng, các công tác báo cáo nên công tác thẩm định phần nào cũng gặp tình trạng thiếu sót và không đảm bảo về mặt thời gian theo yêu cầu.

4. KẾT LUẬN

Công tác quản lý dự án thật sự cần thiết cho một dự án đầu tư xây dựng, đặc biệt là giai đoạn CBĐT dự án là khâu quan trọng đầu tiên quyết định cho sự thành công của một dự án cả về mặt chất lượng hồ sơ và tiến độ thực hiện. Tác giả kỳ vọng trong thời gian tới công tác CBĐT tại địa phương thị xã Tân Châu được quản lý chất lượng hơn nữa và nâng cao tính chuyên nghiệp của đơn vị CĐT mà tác giả đang công tác, góp phần vào công tác đầu tư xây dựng công trình của địa phương ngày càng phát triển.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Quốc hội nước CHXHCNVN, 2014. Luật Xây dựng số 50/2014/QH13 ngày 18/6/2014.
- [2]. Quốc hội nước CHXHCNVN, 2020. Luật Xây dựng số 62/2020/QH14 ngày 17/6/2020 sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xây dựng.
- [3]. Chính phủ, 2021. Nghị định số 15/2021/NĐ-CP ngày 03/3/2021 Quy định chi tiết một số nội dung về quản lý dự án đầu tư xây dựng.
- [4]. T. T. Nguyễn, “Nâng cao chất lượng tư vấn thiết kế tại công ty cổ phần tư vấn thiết kế công nghiệp và dân dụng – IDC Co,” Luận văn thạc sĩ, Trường đại học Thủy lợi, 2016.
- [5]. Đ. T. M. Dung và N. C. Huy, “Thực trạng công tác thẩm định thiết kế dự toán các công trình thủy lợi trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp,” Tạp chí Xây dựng, tr. 38-42, 2020.
- [6]. Đ. T. M. Dung, L. T. Q. Khải và N. C. Huy, “Một số giải pháp nâng cao năng lực công tác thẩm định thiết kế dự toán các công trình thủy lợi,” Tạp chí Xây dựng, tr. 37-40, 2020.
- [7]. P. T. T. Thương, và B. V. Chuyên, “Nâng cao năng lực quản lý dự án đầu tư các công trình giao thông tại Việt Nam,” Tạp chí Công thương, số 16, 2022.
- [8]. N. Q. Toàn, “Quản lý rủi ro: Bài học kinh nghiệm và giải pháp trong giai đoạn chuẩn bị dự án (Khảo sát tại BQLDA thành phố Uông Bí, Quảng Ninh),” Khoa Kinh tế và QLXD, Trường Đại học Xây dựng, 2019.